

## **Discurs de Joandomènec Ros, candidat a la presidència de l'IEC**

**Ple de l'11 de maig de 2017**

### **Introducció**

Benvolguts president i membres de la Junta electoral, benvolguts membres de l'Institut d'Estudis Catalans, senyores i senyors, col·legues, amics i amigues, tot seguit inicio el parlament que preceptivament em toca fer com a candidat a presidir aquesta casa.

Ara fa quatre anys, quan en una ocasió paral·lela a aquesta jo els dirigia la paraula per demanar-los el vot per poder presidir l'Institut, els esmentava tres gosadies meves en fer-ho: la primera era relativa i era pretendre estar a l'altura del president Giner, amb qui havia compartit dos equips de govern; la segona era absoluta: la de voler ser president d'una institució centenària que ha fet una tasca imprescindible per a la ciència i per al país i que ha estat presidida per personalitats insignes; la tercera era circumstancial: la d'optar a la presidència de l'Institut en una època de retallades pressupostàries i d'incerteses socials i polítiques.

No és que les coses hagin millorat molt en aquest darrer aspecte (els altres són històrics i inamovibles). Ara fa quatre anys, hi havia un cert pessimisme al si de l'Institut. Les raons principals eren, per un cantó, les retallades econòmiques que he esmentat i les seves conseqüències sobre les activitats de l'Institut i la plantilla del personal, però, per un altre, la

possibilitat que l'Institut quedés diluït en una "Acadèmia de Catalunya" de la qual no vèiem la necessitat i que sortosament ha quedat en els llimbs dels projectes polítics no executats. Recordaran que ara fa quatre anys només hi va haver una candidatura, cosa que potser s'explica per aquest pessimisme i aquesta incertesa sobre el futur.

L'equip de presidència que va ser escollit el 2013 va decidir que calia superar el pessimisme de l'única manera possible: posant-nos a treballar amb normalitat, escombrant el que la crisi aconsellava de desfer i no anava enlloc, i concentrant els recursos en les finalitats essencials de l'IEC. Avui aquell pessimisme no existeix (no és pas que els núvols negres hagin deixat pas a un sol esplendorós, però) i, a poc a poc, l'IEC ha recuperat el seu ritme de treball. Hem aconseguit allò que jo demanava i que fa quatre anys podia semblar utòpic: fer el mateix, o més, amb menys.

### **Alguns assoliments al llarg dels quatre anys d'aquesta presidència**

No vull pas penjar-me medalles que no em corresponen totalment ni a mi ni a l'equip de govern, en especial perquè la major part de les coses que presentaré com a assoliments d'aquests quatre anys de mandat han estat aprovades pel Consell Permanent i pel Ple de l'Institut. Però les esmentaré perquè pot ser interessant recordar-les i, en especial, perquè poden donar clàries sobre el tarannà que ha prevalgut en la nostra presidència i que, mutatis mutandis, seguirem aprofundint en els propers anys, si el Ple de l'Institut ens fa confiança. Aquests assoliments són de caire divers, alguns són molt modestos i potser és excessiu qualificar-los

d'assoliments, però d'altres tenen més ensunya , i tant els àmbits en què els he agrupat com l'ordre són perfectament canviables. Són aquests:

#### **Àmbit de la recerca:**

- Consolidació i reorganització de la Secretaria Científica
- Actualització de les directrius del Consell Permanent per a la recerca
- Actualització de la Normativa de la Comissió d'Investigació
- Lleuger increment (més d'un 10%) dels recursos destinats a recerca
- Convocatòria contínua de projectes de recerca

#### **Àmbit de les publicacions:**

- Hem posat al dia algunes publicacions que s'havien endarrerit molt (com les *Memòries*)
- Racionalització de les publicacions (limitació del nombre d'exemplars editats i promoció de la publicació en línia)
  - Potenciació del Servei Editorial, dins del marge de maniobra limitat econòmicament que tenim
  - Racionalització dels estocs de llibres per tal d'alliberar espai als magatzems de l'IEC; hem destinat més metres lineals a l'Arxiu
  - Creació de la nova sèrie *Major* de les Publicacions de la Presidència

### **Àmbit dels recursos econòmics:**

- S'han pogut mantenir les actuacions en tots el àmbits d'activitat després de les fortes retallades dels anys 2010 i 2011
- S'han mantingut les aportacions de la Generalitat, malgrat les incerteses associades a l'aprovació dels pressupostos (com passa encara enguany)
- L'aportació del Ministerio s'ha mantingut (àdhuc augmenta lleugerament el 2017)
- S'ha consolidat el paper de la Diputació de Barcelona en el finançament de l'activitat de l'IEC i de les seves filials; per al 2017 s'ha incrementat significativament la seva aportació
- Hem restablert el conveni amb el Govern d'Andorra pel finançament de *l'Atles lingüístic del domini català*
- Els convenis amb la Fundació la Caixa han continuat; cal destacar: el finançament anual per actuacions de la Secció Filològica, el projecte de La Societat Catalana (de Salvador Giner), la migració de l'AS400
- L'IEC ha signat diversos convenis amb administracions i entitats diverses, per la prestació de serveis; el més important econòmicament és el corresponent a la supervisió, correcció i edició de les proves de les PAU i les PACF
- Hem continuat rebent llegats (el més significatiu, de Maria Teresa Ferrer Mallol), membre estat d'aquesta casa

- Hem pogut vendre alguns dels immobles procedents de llegats (les dues cases de Cornellà, per valor d'uns 400.000 €; la casa de Xàbia per valor d'uns 500.000 €); hem llogat els locals de Salvador Seguí

### **Àmbit de la incorporació de l'IEC a l'era digital**

- Millora del web de l'Institut
- Establiment del Portal de debats, assajat amb els debats "Ciència, tècnica i ètica" i "Espanyol o castellà" (amb un èxit relatiu)
- Introducció del vot electrònic (amb una millora evident)
- Introducció de l'aplicació en línia per presentar-se als premis de l'Institut

### **Àmbit de l'IEC i la societat**

- Jornades de portes obertes (Sant Jordi, 11 de setembre)
- Concerts al claustre i altres
- Activitats de difusió de la barítona i la tenora de l'IEC, i cessió temporal de la barítona a l'ESMUC
- Participació en la restauració del Pi de les Tres Branques
- Declaracions institucionals (sobre la llengua, el patrimoni artístic, la dignitat del país, les lleis i els polítics catalans)
- Informes per al Parlament de Catalunya (a través del CAPCIT)
- L'IEC, signatari del Pacte Nacional pel Dret a Decidir i del Pacte Nacional pel Referèndum

### **Àmbit de l'IEC i els Països Catalans**

- Creació de noves delegacions de l'IEC
- Recuperació dels contactes institucionals amb els governs de les Illes Balears i del País Valencià
- Primers passos de normalització de la relació amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

### **Àmbit de la relació amb altres entitats**

- Regulació de les entitats adherides i vinculades a l'Institut, i incorporació de noves entitats
- Col·laboració amb les acadèmies catalanes (projectes "L'aigua" i "Els aliments")
- Convenis de col·laboració amb entitats diverses

### **Àmbit de l'Institut en el panorama científic internacional**

- Augment de les revistes en anglès, en paper o en línia; versions en anglès de monografies de l'IEC (*La identitat catalana*)
- Activitat en el si de la UAI
- Incorporació a l'ALLEA
- L'Institut, seu de congressos i reunions internacionals
- Participació de les seccions i les filials de l'IEC en organismes europeus i internacionals

### **Àmbit del personal**

- Hom ha pogut ajustar la plantilla amb acord amb els representats dels treballadors, sense necessitat de fer cap acomiadament ni cap ERO
- A partir del 2016 hom ha pogut actualitzar els salaris, congelats des del 2010, i començar a recuperar part del poder adquisitiu perdut (segons l'IPC)

### **Àmbit de les reformes i millores físiques a l'IEC**

- Redistribució del personal i les activitats a Maria Aurèlia Capmany i a la Casa de Convalescència
- Renovació de la climatització del dipòsit
- Millora (parcial) dels equipaments audiovisuals i la il·luminació de les sales
- Retirada dels tapissos de la sala Prat de la Riba (per restaurar-los); s'ha pintat la sala
- Restauració de la porta i la portalada de la Casa de Convalescència (immediatament)

### **Àmbit de les reformes de la normativa**

- Actualització de les bases dels Premis Sant Jordi i creació de nous premis

- Modificacions del Reglament de règim intern (edat màxima per ser elegit membre numerari, drets i obligacions dels membres numeraris i emèrits, adjudicació de les lliçons inaugurals)

Fins aquí algunes de les coses que hem pogut fer entre tots, que potser semblaran modestes, però que dins del marge de maniobra de què hem gaudit (si se'n pot dir així), és a dir, amb menys recursos i amb menys personal, entenem que no són menyspreables. Les he esmentat per remarcar en què hem invertit aquests quatre anys de presidència de l'Institut, i com a tast del que voldrem fer en els propers.

### **El futur immediat**

L'aparició de la *Gramàtica* a la darrera de l'any passat i de l'*Ortografia* al mes que ve, dues obres cabdals dins de la producció editorial de l'Institut, que la Secció Filològica ha treballat força i bé per enllestir, i que són sens dubte els productes de l'IEC més anunciats i més coneguts per la societat, no deixen de ser dues fites notabilíssimes dins d'un conjunt notable de publicacions periòdiques de les seccions i les societats filials, que també ha inclòs l'aparició d'obres destacades, com *Ramon Llull. Vida i obres* i la col·lecció *Major* de les Publicacions de la Presidència. Aquestes publicacions, entre moltes altres que m'estalvio d'esmentar, han coronat anys d'esforços, han estat el resultat de col·laboracions amb entitats finançadores i han obert perspectives d'interacció de l'IEC amb sectors de la societat que esperen bons resultats del treball científic de l'Institut i,



alhora, un apropament a les necessitats d'aquesta societat pel que fa a la divulgació de la ciència.

L'Institut és ara més conegut per la societat catalana que no ho era fa uns anys, però encara resta molta feina per fer, per part de tots nosaltres, perquè el ciutadà conegui què és i què fa l'Institut, a més de diccionaris, gramàtiques i monografies d'història. És aquesta una tasca que ens pertoca a tots i que, en especial en temps de canvis polítics, hem de fer arribar als nostres governants, dels quals depenem econòmicament.

L'Institut ha treballat conjuntament amb sectors de la societat civil de cara a donar solidesa a les propostes estimulants de la situació política actual, però ens hem mantingut, i hom ho ha de seguir fent, en el nostre domini propi, l'estudi i la recerca. En aquest sentit, em plau insistir en quelcom que tots els membres coneixen, però que de tan obvi podem passar per alt. Mitjançant les seves recerques, l'Institut d'Estudis Catalans s'ha fet un nom en la ciència internacional i, molt especialment, l'IEC ha estudiat i ha posat de manifest el valor del patrimoni històric, cultural, artístic, científic, tecnològic i natural del país; i ha contribuït a recuperar el sentit de pertinença a una nació amb un passat i un present gloriosos, que la pressió de l'Estat uniformitzador havia fet perdre en bona part des de fa tres segles i més. Així, l'IEC és un dels forjadors (no pas l'únic, certament) de la identitat nacional de Catalunya i dels Països Catalans.

Estic convençut que si avui Catalunya es planteja esdevenir un estat sobirà, és en part perquè el país ha anat descobrint la seva història, la seva cultura, la seva llengua, que li havien estat amagades, si no tergiversades, i s'ha fet conscient del seu paper capdavanter en el passat, en el moment present i en un futur que tenim a tocar. Per això diem que l'IEC és, ja des de

la seva fundació, una veritable estructura d'Estat. I això és el resultat de les tasques d'estudi i recerca dutes a terme al llarg de més d'un segle, que hem de seguir fent sense que res ens n'aparti. L'Institut és signatari del Pacte Nacional pel Dret a Decidir i del Pacte Nacional pel Referèndum, perquè entenem que hem d'estar al costat del Govern de la Generalitat, del Parlament i de la societat catalana que els reclama, però això ho hem fet des de la nostra idiosincràsia i des del nostre deure cap a aquestes institucions, que és el de treballar per la ciència i la cultura.

Però treballar per la ciència i per la cultura dels Països Catalans exigeix estar-hi a l'altura; solem dir que l'Institut no és una acadèmia com la resta, ni tampoc un centre de recerca com els altres. Això no ens deslliura, ans al contrari, de triar els nostres membres entre els millors professionals de cada àmbit de les ciències i les humanitats, com fan les acadèmies, ni de fer la millor recerca possible en aquests àmbits, és clar, com fan els centres de recerca. Però tenim una responsabilitat afegida a aquestes: treballar pel país i donar a conèixer els seus valors, passats i presents, i participar en la construcció del seu futur tant com es pugui. Si l'Institut no és una acadèmia més ni un centre de recerca més, ho hem de demostrar cada dia, i ens sembla que cal fer-ho com ara els indicaré.

En algunes seccions, no en totes igualment, ha començat a penetrar la idea que vàrem explicitar ara fa quatre anys: cal que els membres de l'Institut treballin per a l'IEC i en projectes singulars que és oportú que l'IEC tiri endavant i que difícilment es faran des d'altres institucions. La reflexió sobre la recerca que ha fet i que ha de fer l'Institut, que queda recollida en el document aprovat recentment, no hauria de quedar oblidada. Es tracta de fer recerca en àmbits que no se superposin als d'altres institucions de

recerca, que suposin un avenç en el coneixement dels Països Catalans i que ens facin ben patents davant de la societat i de les administracions de qui rebem els recursos per treballar. Si això vol dir reconduir els objectius d'alguns projectes de recerca, fem-ho i mostrem-ne amb urc els resultats a qui ens patrocina.

En aquest moment s'obre l'etapa de concretar algunes d'aquestes iniciatives possibles, cosa que faré tot seguit. La renovació dels membres de les seccions, a un ritme que darrerament s'ha accelerat, augura perspectives falagueres en aquest sentit.

Dit això, em permetran que detalli alguns dels objectius que ens hem marcat per als propers quatre anys, que són també d'importància diversa i que és clar que no podrem dur a terme tots sols, de manera que ja des d'ara els demano la col·laboració, l'escalf i la crítica constructiva per poder dur-los a bon fi.

Dos objectius seran fonamentals d'aquest nou mandat; el primer serà cercar el lloc més adient de l'Institut en l'organigrama i els pressupostos de la Generalitat. L'IEC havia depès en el passat del Departament de la Presidència de la Generalitat, i darrerament del departament en què hi ha Recerca i Universitats, ara Empresa i Coneixement. Maldarem per tornar a dependre orgànicament del Departament de la Presidència, com ens sembla que correspon al paper de l'IEC dins del panorama institucional de Catalunya. El segon objectiu serà tendir a recuperar el sostre de finançament que havíem assolit abans de la crisi.

## **Principals punts del programa de la candidatura**

### **Generals**

1) Recordarem als membres, en especial als darrerament incorporats, què és i què fa l'Institut, i quina és la funció que ha tingut en el passat i, especialment, quina és la que ha de tenir en el present, tant en l'àmbit de la recerca com en la defensa del patrimoni i dels valors propis de Catalunya i dels Països Catalans. Considerem que l'IEC és hereu de la seva història i aquesta herència segueix sent útil i actual. L'IEC ha de continuar sent una institució activa i influent en l'àmbit de la recerca i de l'estudi del patrimoni, i en la defensa de la cultura, la llengua i els valors dels territoris de llengua i cultura catalanes.

2) L'IEC és una institució central del país i aquesta característica ha de quedar reflectida en les institucions que li donen suport. Per tant, l'IEC ha de tornar a dependre orgànicament i pressupostària, com els deia, del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, encara que les aportacions pressupostàries vinguin principalment de Recerca i Cultura, entre altres departaments.

3) Així mateix, fa uns anys les aportacions de la Generalitat ens arribaven en funció de l'assoliment d'unes fites concretes, que ens eren comprovades periòdicament, mitjançant un contracte programa plurianual, i del compliment de determinats convenis amb els diferents departaments de la Generalitat. Aquella situació tenia avantatges evidents, tant per a la Generalitat com per a l'IEC, que voldríem recuperar.

4) Un dels punts molt importants de les funcions de l'IEC davant dels poders públics és el seu paper assessor, que seguirem potenciant i defensant.

5) Els Premis Sant Jordi són una eina bàsica de relació de l'IEC amb la societat. Els nous temps i les noves dinàmiques plantegen nous reptes que l'Institut haurà d'afrontar: dotacions, difusió, poca o nul·la participació en alguns d'ells, tendència a deixar de banda el català com a llengua vehicular, etc. Hem de recuperar i potenciar aquests premis perquè ocupin un paper encara més rellevant a la societat científica i cultural del segle XXI.

6) Respectarem l'autonomia de les seccions, de les societats filials i de les fundacions de l'Institut, com no pot ser altrament. El paper de la Presidència de l'Institut és sobretot institucional, de representació i de cerca de recursos de cara en fora, i de coordinació, promoció d'activitats i neutralitat de cara endins.

7) Potser no caldria dir-ho, però per si hi hagués algun dubte, actuarem d'acord amb el paper estatutari del Ple i del Consell Permanent de l'Institut.

### **Recursos econòmics**

1) Intentarem augmentar les partides, genèriques o finalistes que, des de les diferents administracions (Generalitat, Diputació de Barcelona, Ministerio de Cultura) ens arriben per tal de finançar les nostres activitats.

2) Seguirem la política d'establir convenis amb administracions i entitats diverses, per la prestació de serveis (com els actuals amb la

Generalitat per les proves de les PAU i les PACF, o amb la Fundació la Caixa, entre d'altres), amb la finalitat d'anar augmentant els ingressos propis, sense que això suposi desviar-nos de les activitats fonamentals de l'Institut.

- 3) Promourem la recepció de llegats, finalistes o genèrics.
- 4) Intentarem vendre la darrera finca que té l'Institut (el local de Cornellà).
- 5) Intentarem tornar progressivament als imports de les partides destinades a les seccions, les filials, els serveis i altres àmbits que patiren les retallades econòmiques.

## **Recerca**

1) La recerca és fonamental a l'Institut, i sempre en remarcuem la importància en el passat i ara mateix. L'actualització de les directrius del Consell Permanent per a la recerca; l'actualització de la normativa de la Comissió d'Investigació; l'obertura del portal «Recerca» al web de l'IEC, que permet difondre la informació dels projectes de recerca que hem fet i els que tenim en marxa; les convocatòries continuades; la millora, encara modesta, del pressupost que hi dediquem, posen la recerca al dia.

2) Però cal que els membres de l'Institut, amb els tècnics i gestors de l'IEC, facin recerca en projectes singulars, en àmbits que no se superposin als d'altres institucions de recerca (o que ho facin mínimament, si és que hi col·laborem), que suposin un avenç en el coneixement del patrimoni lingüístic, natural, històric, etc. dels Països Catalans i que ens singularitzin davant de la societat i de les administracions que ens financen. Això potser voldrà dir reconduir els objectius d'alguns projectes de recerca:

mantenir els *corpora* actuals i constituir-ne de nous; digitalitzar els tresors d'informació que ha anat acumulant l'IEC al llarg dels anys, plantejant accions transversals estables; endegar projectes de recerca que duguin la "marca" inconfusible de l'IEC; anar deixant de costat projectes petits i especialitzats en àrees que ja conreen altres entitats.

3) El finançament de la recerca que es fa a l'Institut ha gaudit darrerament d'entrades importants procedents d'entitats que creuen en l'IEC i que ens volen ajudar; aquest àmbit és susceptible de ser explorat i explotat encara més, i ho farem a bastament. L'objectiu és assolir (i, si és possible, superar) les quantitats destinades a recerca que hi dedicàrem abans de la crisi econòmica.

4) La recerca que es fa a Catalunya i als Països Catalans s'ha divulgat a través dels Reports de la Recerca i de l'Observatori de la Recerca. L'Observatori de la Recerca i el portal MERIDIÀ són eines informàtiques que han estat útils per difondre l'activitat científica que es fa al nostre país, i que tenen entre els seus usuaris universitats i gestors de la recerca a Catalunya. De forma immediata, fusionarem les dues plataformes en una per obtenir un entorn més usable, més amigable i que permeti presentar la informació de manera entenedora i divulgativa.

5) Tractarem de captar recursos europeus per dur a terme projectes de recerca de gran abast, sols o en col·laboració amb les universitats.

6) Posarem en marxa unes jornades, obertes al gran públic, per explicar els programes i projectes de recerca que fa l'Institut, amb la finalitat de millorar el coneixement que la societat té de l'IEC i d'allò que fa.

## Publicacions

1) Les publicacions de l'IEC són la finestra al món de les nostres activitats d'estudi i recerca, i les seguirem promovent. Però perseverarem en la línia ja iniciada de racionalització de les publicacions (limitació del nombre d'exemplars editats i promoció de la publicació en línia).

2) Posarem un èmfasi especial en aquelles publicacions que suposen finals de projectes de recerca que venen de lluny (com *Catalunya Carolíngia*), aquelles que ofereixen al món un panorama de la recerca que es fa a Catalunya en els diferents àmbits (com *Contributions to Science*, *Catalan Historical Review*, *Catalan Social Sciences*, *Estudis Romànics*, *Arxiu de Textos Catalans Antics*, etc.), o bé les que s'han fet necessàries en els camps de la ciència als quals van dirigits (com *EduQ*, *Llengua i Literatura*, *Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica*, etc.), o que ocupen un àmbit, molt necessari, a mig camí entre la monografia sàvia i el llibre de divulgació (com les que sorgiren dels seminaris de la Universitat Catalana d'Estiu, o els Premis Nobel i que, lamentablement, hem deixat de publicar), que ens caldrà revifar. En aquest sentit, donarem suport a la publicació de les col·leccions "Clàssics de la Ciència" i "Pensament científic", entre d'altres.

3) Cercarem estratègies per donar a conèixer la producció editorial de l'IEC buscant el potencial lector, i alhora replantejarem aquells mecanismes que retarden massa l'aparició final de les publicacions, per tal de fer-los més àgils sense perdre el rigor que han de tenir les publicacions de l'IEC.



4) Recuperarem el projecte *Scriptorium*, de manuals universitaris en català, si pot ser amb la col·laboració de la Xarxa Vives d'Universitats.

### **Incorporació de l'IEC a l'era digital**

1) Continuarem promovent la presència de l'Institut en tots els àmbits de la comunicació digital. Seguirem la millora del web de l'Institut, i hi incorporarem la versió anglesa (tants cops ajornada!).

2) Posarem en marxa la Intranet dels membres de l'IEC.

3) Maldarem per tal que el Portal de debats, que es va assajar amb un èxit relatiu, serveixi de fòrum per a altres debats que podran portar-se al Ple de l'IEC un cop s'hi hagin debatut. De temes per a tractar no n'hi ha de mancar (alguns són objecte d'aquests punts: quina recerca ha de fer l'IEC, quina implicació ha de tenir l'IEC en la divulgació científica, o qüestions actuals de ciència, etc.), i des d'ara animo els membres a plantejar-ne.

4) La introducció del vot electrònic ha suposat una millora evident i una més gran participació dels membres en les votacions; animarem les seccions i les filials que encara no l'empren per tal que ho facin.

5) De la mateixa manera que hem posat en marxa l'aplicació en línia per presentar-se als premis de l'Institut, explorarem les possibilitats per adoptar solucions similars en altres àrees d'activitat de l'IEC (per exemple, les editorials).

### **L'IEC i els Països Catalans**

1) Potenciarem les activitats dels delegats del President i de les seus i delegacions de l'Institut, seguint la línia de racionalització ja iniciada.

2) Conclourem la creació de noves delegacions en l'àmbit d'actuació de l'Institut i hi nomenarem delegats, si se'n veu la necessitat; els territoris d'actuació preferent seran Andorra i l'Alguer.

3) Creiem d'especial importància la consolidació de la recuperació dels contactes institucionals amb els governs de les Illes Balears i del País Valencià, i procurarem que aquests continuïn les aportacions econòmiques destinades a activitats i publicacions conjuntes, que s'estroncaren fa anys. En aquest sentit, els acords amb el Govern d'Andorra semblen un bon averany.

4) Els primers passos de la relació amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, encara tímids i provisionals, fan preveure una normalització en tot el que es refereix a la llengua comuna. Treballarem amb la Secció Filològica per tal d'establir l'espai de relació amb els organismes territorials que s'ocupen de la llengua catalana, a fi de mantenir i reforçar la unitat lingüística.

5) Seguirem donant suport a les fundacions en què participem (com la Fundació Carles Salvador i la Fundació Universitat Catalana d'Estiu) i si convé n'establirem de noves (com la del Parc Arqueològic de Guissona).

### **Relació de l'IEC amb altres entitats acadèmiques**

1) Amb prudència seguirem explorant la vinculació, en formes diverses, de noves entitats a l'Institut i analitzarem amb profunditat la de les entitats ja vinculades.

2) Continuarem col·laborant amb les acadèmies catalanes, no només en projectes comuns (com "L'aigua" i "Els aliments") però coordinats laxament, sinó en projectes de més ensunya.

3) Mantindrem i enfortirem les relacions amb les acadèmies afins de la resta de l'Estat.

4) Establirem convenis de col·laboració amb entitats diverses, en especial amb la Xarxa Vives d'Universitats (en conjunt o amb les universitats que en formen part) per assolir objectius comuns de recerca, publicacions, divulgació, etc.

### **L'Institut en el panorama científic internacional**

1) La dimensió internacional de l'Institut és estratègica i rellevant. Seguirem les activitats i els projectes en el si de la Unió Acadèmica Internacional, i participarem activament en els actes del centenari de la UAI el 2019.

2) Propiciarem la participació activa a l'ALLEA (All European Academies), especialment en el seu paper d'assessor científic dels governs europeus.

3) Seguirem oferint els espais de l'Institut a les entitats que ens els sol·licitin com a seu de congressos i reunions internacionals, que s'afegeixen als que promovem nosaltres.

4) Animarem les seccions i les filials de l'IEC a participar en organismes europeus i internacionals, i les ajudarem econòmicament, com hem fet fins ara.

5) Mantindrem la relació amb l'*Academia Europaea* i organitzarem activitats conjuntes.

### **L'IEC i la societat**

1) Mantindrem, i augmentarem si cal, les jornades de portes obertes (Sant Jordi, 11 de setembre), i estudiarem la possibilitat de museïtzar la Casa de Convalescència i de crear unitats didàctiques sobre l'edifici i sobre la tasca de l'IEC, per tal de donar a conèixer l'Institut i la seva seu a la societat.

2) Farem un nou documental sobre l'IEC, que posi al dia tot allò que calgui (l'actual és del 2007), i posarem al dia els materials de difusió que han quedat obsolets.

3) Mantindrem el cicle de concerts de música al claustre, sempre relacionats amb la cultura, la història i l'IEC; intentarem que no ens suposin despesa.

4) Establirem convenis d'actuació amb les entitats acadèmiques i culturals del nostre entorn immediat i amb la Fundació Tot Raval per participar activament en la vida cultural del barri.

5) Seguirem fent, quan calgui i com fins ara, declaracions institucionals (sobre la llengua, la recerca, el patrimoni històric, artístic i natural, la dignitat del país, etc.).

6) Continuarem emetent els informes que ens demani el Parlament de Catalunya (directament o a través del CAPCIT).

7) L'IEC, que és signatari del Pacte Nacional pel Dret a Decidir i del Pacte Nacional pel Referèndum, seguirà fent costat a les nostres autoritats polítiques en el seu projecte de consultar la voluntat del poble de Catalunya per conèixer quin vol que sigui el seu futur.

8) L'IEC seguirà col·laborant, com ho ha fet des de fa temps, amb la Universitat Catalana d'Estiu.

9) Posarem al dia els convenis amb els ajuntaments de Tossa (per a la Vila Romana dels Ametllers) i de Santa Coloma de Gramenet (per al poblat ibèric del Puig Castellar).

10) Insistirem per tal que els nostres membres donin a conèixer sempre la seva pertinença a l'IEC, en especial en les seves activitats més mediàtiques.

### **Participació de l'IEC en la docència superior**

1) Estudiarem de quina manera l'Institut pot participar en cursos i màsters universitaris, ja sigui dins dels que ofereixen les universitats o en una versió posada al dia dels Estudis Universitaris Catalans.

2) Reprendrem el projecte *Scriptorium*, com ha estat dit.

## **Reformes i millores físiques a l'IEC**

1) Continuarem la millora dels equipaments audiovisuals i la il·luminació de les sales, en especial la Prat de la Riba.

2) Millorarem la il·luminació dels espais exteriors de l'IEC que ho necessitin (per exemple, el jardí Mercè Rodoreda).

3) Millorarem l'habitabilitat de la "sala del pou", és a dir, la sala Alcover i l'Espai Lull.

4) Plantejarem al Ple si cal recuperar obra artística per a la sala Prat de la Riba (bàsicament pintura) o si cal deixar-la tal com ha quedat després de la retirada dels tapissos.

5) Estudiarem la viabilitat de traslladar la llibreria a la Casa de Convalescència.

6) Estudiarem la viabilitat d'habilitar mínimament els espais del carrer de Sant Oleguer per poder usar-los com era previst abans de la crisi econòmica (com a magatzem de publicacions).

7) Alliberarem espais dels soterranis de la Casa de Convalescència per permetre l'ampliació de l'Arxiu.

8) Repensarem la distribució d'obra d'art a la Casa de Convalescència, al local de Maria Aurèlia Capmany i a les delegacions.

9) Reclamarem algun dels espais alliberats amb la reforma de la plaça de la Gardunya i la migració de l'Escola Massana, o el seu ús compartit.

## Personal

1) Volem seguir actualitzant els salaris del personal, congelats des del 2010 i començats a recuperar el 2016, per tal que progressivament es pugui recuperar el poder adquisitiu perdut.

2) En funció de les disponibilitats pressupostàries, dotarem alguns dels llocs de treball que quedaren vacants com a resultat de la no substitució de jubilacions i altres baixes, i en dotarem de nous dels quals s'ha fet palesa la necessitat, per tal de recuperar la plena efectivitat dels diferents àmbits de l'IEC.

3) Repensarem la distribució horària presencial dels treballadors per tal que l'Institut quedi ben atès en les hores que solen ser de màxima afluència.

4) Actualitzarem l'Organigrama administratiu de l'Institut, apropant-lo a la realitat actual i a les previsions de creixement immediates.

Aquests objectius poden semblar modestos però són complexos i exigents, tant en termes d'esforç col·lectiu com econòmic. Estan pensats per poder fer més feina i més profitosa per a la ciència i el país, i per situar l'Institut en el lloc que mereix en la societat dels Països Catalans i en l'imaginari compartit. Demanaran complicitats i imaginació dels membres, les filials i les seccions i reclamaran inversions econòmiques. Ens comprometem a dur-los a terme al llarg dels propers quatre anys, amb l'ajuda de tots vostès.

En un article de 1931 a *La Veu de Catalunya* titulat "La Nova Casa de l'Institut d'Estudis Catalans", Josep Puig i Cadafalch, de qui enguany commemorem el cent-cinquantè aniversari del naixement, comentava, tot esmentant el fet transcendent de la instal·lació de l'Institut d'Estudis Catalans en la Casa de Convalescència, l'orientació que hauria de tenir la formació i la vida científica a Catalunya. Puig recordava que un programa de cultura per a un país com el nostre ha de cercar la formació d'un nucli d'homes "escollits", que estimava que "són la civilització", allò que diferenciava països, com França, d'un "país a mig fer" o d'una "mitja civilització", com la de Catalunya llavors.

Aquests homes de la civilització (Puig escrivia fa gairebé un segle, i llavors les dones no eren considerades, ni en general i ni per part seva), aquests homes, deia Puig, no es formen sols, sinó que es formen en grans universitats, i esmenta la Sorbona i Harvard, dues de les universitats que el feren doctor honoris causa. Aquestes són universitats independents de l'Estat i dels governs, amb llibertat de pensament i tradició científica de renom internacional. I augurava per a l'IEC, que ja portava gairebé un quart de segle fent bona feina, una nova vida científica i la formació dels "homes escollits" de Catalunya.

És clar que avui els membres ja arriben a l'Institut formats i escollits, però el paper de centre de recerca de prestigi internacional i, si podem recuperar-lo, de docència superior, ha de seguir sent la meta de tots els nostres esforços. Que així sia.



## La candidatura

L'equip que forma aquesta candidatura és el següent:

### *President*

Joandomènec Ros i Aragonès (1946), biòleg i catedràtic emèrit d'Ecologia de la Universitat de Barcelona. És soci de les filials Societat Catalana de Biologia i Institució Catalana d'Història Natural, membre (des de 1990) de la Secció de Ciències Biològiques, de la qual fou tresorer (1992-2000); ha estat secretari general (2005-2009), vicepresident (2009-2013) i president (2013-2017) de l'Institut.

### *Vicepresidents*

Jaume de Puig i Oliver (1944), teòleg i filòsof, doctor en filosofia per la UB; ha estat director de la Secció Tècnica de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i de la Biblioteca de Catalunya, i director del Palau Güell. És soci de la filial Societat Catalana de Filosofia i membre (des de 2008) de la Secció de Filosofia i Ciències Socials i secretari de l'ATCA; ha estat vicepresident de l'Institut (2013-2017).

Mariàngela Vilallonga i Vives (1952), doctora en filologia clàssica i catedràtica de filologia llatina a la Universitat de Girona (UdG). Dirigeix un projecte de recerca sobre les relacions entre els humanistes de la Corona d'Aragó i Europa durant els segles xv i xvi, i coordina el grup de treball *Studia Humanitatis*. Dirigeix la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, que conserva i difon el llegat d'aquests escriptors. A l'IEC, ha estat vicepresidenta segona (2010-2013) i des de 2014 és vicepresidenta de la Secció Filològica.

### *Secretari general*

Josep Enric Llebot (1953), doctor en ciències físiques i catedràtic i director del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Fou degà de la Facultat de Ciències de la UAB (1991-1992), va impulsar la titulació de ciències ambientals, estudis que va promoure més endavant com a degà de la Facultat de Ciències Experimentals de la UdG. Ha estat secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat (2011-2016), i és president de la Societat Catalana de Física, filial de l'IEC. Des del 2016, presideix el Patronat del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. A l'IEC, va ser secretari científic entre 1995 i 2002.

Tots els candidats, ultra els seus coneixements científics i acadèmics, tenen experiència en la direcció d'institucions de cultura, coneixen bé l'Institut d'Estudis Catalans i accepten el repte de dirigir-lo de la millor manera possible en el pròxim quadrienni. M'avanço als possibles comentaris a propòsit dels biaixos de la composició de la candidatura pel que fa als territoris, a les seccions i als gèneres representats en ella tot dient que aquesta és el fruit no solament dels contactes previs entre els candidats i d'una sintonia més que notable entre nosaltres en la manera com veiem l'Institut i com entenem que cal encarar el seu futur, sinó també, i aquí em permetran una coneguda frase en biologia, de l'atzar i la necessitat.

## **Agraïments**

En acabar, voldria reiterar el meu reconeixement als membres de l'equip de govern actual que deixaran de ser-ho, que han fet molt bona feina al llarg d'aquests quatre anys i que m'han animat a presentar-me de nou com a candidat a president, el vicepresident Joaquim Agulló i el secretari general Romà Escalas.

Vull incloure en aquests agraïments els secretaris científics que han tingut la responsabilitat de gestionar la recerca de la casa, primer en Ricard Guerrero i ara en David Serrat, així com la cap del Gabinet de la Presidència, Rosa Franquesa, i el gerent, Ramon Corbella. Ells són els representants més visibles dels serveis i el personal d'aquesta casa, sense els quals, sense tots els quals, no s'haurien assolit les fites al llarg del mandat actual, i sense tots els quals tots els propòsits i objectius que els he esmentat serien inassolibles en el mandat següent.

A tots ells, moltes gràcies, i maldarem per estar a l'altura de la seva bona gestió. I a tots vostès, moltes gràcies per escoltar-me i els demano el vot per fer realitat aquests objectius, alhora que em poso a la seva disposició per a les observacions i preguntes que em vulguin fer.